

# ความสัมพันธ์ของรัฐศาสตร์กับจริยศาสตร์

## Relationship Of Political Science And Ethics

วิวัฒนา หลัคำใส

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**Wiwattana Lakkhumsai**

Mahamakut Buddhist University

E-Mail: wiwattana53282@gmail.com

\*\*\*\*\*

### บทคัดย่อ

จริยศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติ ในแบบพื้นฐานแห่งการตัดสินใจที่ต้อง ทำหน้าที่ให้เกณฑ์ที่แน่นอนแก่พฤติกรรม ไม่ว่าพฤติกรรมนั้นจะถูกหรือผิด โดยมีลักษณะของการกระทำที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ หรือการกระทำที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เป็นลักษณะของการศึกษาว่าการกระทำในรูปแบบใด เรียกว่าดี ควรทำ อันเป็นสิ่งควรยกย่องชมเชย จริยศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับสังคมศาสตร์ในแง่ของการประเมินค่าที่ได้จากข้อเท็จจริง กล่าวคือ จริยศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการศึกษาเท่านั้น หากทำหน้าที่ต่อไปถึงการประเมินความประพฤติหรือพฤติกรรมของคนด้วยว่า ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร โดยมีความสัมพันธ์กับสังคมศาสตร์ในแง่ของการประเมินค่าที่ได้จากข้อเท็จจริง กล่าวคือ จริยศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการศึกษาเท่านั้น หากทำหน้าที่ต่อไปถึงการประเมินความประพฤติหรือพฤติกรรมของคนด้วยว่า ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; รัฐศาสตร์; จริยศาสตร์

### Abstracts

Ethics is the science of behavior. In the basic form of correct judgment Acting for certain criteria for behavior Whether the behavior is right or wrong With the nature of actions that indicate what should be done, should not be done or desirable and undesirable actions Is an aspect of education that any form of action called good should be done, which should be commended

by ethics, correlated with social science in terms of evaluating the value derived from facts, namely ethics as a subject of behavior or behavior Human But not only stopped studying If the next function is to evaluate the behavior or behavior of the person as good or bad should or should not Which is related to the social sciences in terms of evaluating the value derived from the facts, namely ethics is the subject of behavior or human behavior But not only stopped studying If the next function is to evaluate the behavior or behavior of the person as good or bad should or should not

**Keywords:** Relationship; Political Science; Ethics

## บทนำ

รัฐศาสตร์ (Political Science) เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ (The Science of The State) ซึ่งถือว่าเป็นสาขาหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่กล่าวถึงทฤษฎีการจัดตั้งองค์การรัฐบาล และการดำเนินงานของรัฐ (Practice of the State) ถ้าพิจารณาถึงสภาพและขอบเขตอย่างกว้างๆ แล้วจะเห็นได้ว่า วิชานี้มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางการเมืองหรือการแสวงหาอำนาจทางการเมือง (Power – Seeking) ของกลุ่มคนองค์การ และสถาบัน อันมีลักษณะแตกต่างไปจากรัฐ (State) ซึ่งมุ่งที่จะแสวงหาอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือเป็นที่เข้าใจกันง่ายที่สุดในประเทศไทย คือ เป็นวิชาการเมืองหรือศาสตร์ว่าด้วยการเมืองหรือศาสตร์ว่าด้วยอำนาจ (Science-of Power) ซึ่งหมายถึง วิชาที่มุ่งศึกษาองค์การที่มีอำนาจปกครองรัฐหนึ่ง และการแข่งขันกันมีอำนาจในรัฐหนึ่งนั่นเอง

กล่าวได้ว่าจริยธรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศีลธรรมและคุณธรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าจริยธรรมเป็นคุณค่าที่มนุษย์ยอมรับและนำมาใช้ ฉะนั้นจริยธรรมจึงมีคุณประโยชน์ต่อชุมชนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นปัจจัยจูงใจให้มนุษย์ได้กระทำความดี หรือกระทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ เพราะฉะนั้นวิชารัฐศาสตร์จำต้องอาศัยจริยธรรมอยู่มากเพราะว่าการปกครองจะบังเกิดผลดีหรือผลเสีย ย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจ และการยอมรับของผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง อนึ่ง การดำเนินงานทางการเมืองทั้งภายในและระหว่างประเทศนั้นหากอยู่ในกรอบของจริยธรรมแล้วก็จะอำนวยประโยชน์ต่อมนุษยชาติโดยรวม

## ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจริยศาสตร์

คำว่า จริยศาสตร์ แยกได้ 2 คำ คือ จริย รากศัพท์มาจากภาษาบาลี แปลว่าความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า ศาสตร์ รากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต แปลว่าวิชา ความรู้ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น จริยศาสตร์ ตามรากศัพท์ แปลว่า วิชาว่าด้วยความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ จริยศาสตร์ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษ Ethics รากศัพท์มาจากภาษากรีก Ethos แปลว่า อุปนิสัย ความประพฤติ เมื่อนำมาใช้เป็นภาษาอังกฤษถูกตัดแปลงเป็นรูปศัพท์ใหม่ คือ Ethics แปลว่า การศึกษามาตรฐานของความประพฤติและการตัดสินใจทางศีลธรรม หมายถึง หลักการ หรือข้อปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

### ความหมาย

คำว่า จริยศาสตร์ มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายไว้มากหลายทัศนะทั้งแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการมองในแง่มุมแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ซึ่งนักปรัชญาบางท่านอาจเป็นนักทฤษฎี บางท่านเป็นนักปฏิบัติ และบางท่านเป็นทั้งนักทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อพิจารณาในที่นี้ จะนำเอาคำจำกัดความและความหมายของจริยศาสตร์ ที่นักปราชญ์บางท่านให้ไว้มาศึกษาพอเป็นแนวในการวิเคราะห์

จริยศาสตร์ น. ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ แสวงหาเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดี ไม่ดี และพิจารณาปัญหาเรื่องสถานภาพของค่าทางศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 480)

จริยศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติ ในแบบพื้นฐานแห่งการตัดสินใจที่ถูกต้อง ทำหน้าที่ให้เกณฑ์ที่แน่นอนแกพฤติกรรม ไม่ว่าพฤติกรรมนั้นจะถูกหรือผิด จริยศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักแห่งความประพฤติ และเกณฑ์แห่งความประพฤติว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

จริยศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องความถูกต้องและสิ่งที่ดีในการกระทำ หรือเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความดีสูงสุด ซึ่งสัมพันธ์อยู่กับชีวิตมนุษย์ นั่นคือ สัจจะที่แท้จริง (แม็กเคนซี)

### คำที่สัมพันธ์กับจริยศาสตร์

จริยศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับความเจริญงอกงามในทางความประพฤติ และการปฏิบัติตน เพื่อให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรมและวัฒนธรรม

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

จริยวัตร (จริยาวัตร) หมายถึง หน้าที่ที่พึงประพฤติปฏิบัติ, ความประพฤติ ท่วงที และกิริยามารยาท

จริยปิฎก หมายถึง ชื่อคัมภีร์ที่ว่าด้วยการบำเพ็ญบารมีของพระพุทธเจ้าในชาติล่วงแล้วรวมอยู่ในขุททกนิภายแห่งสุดท้าย

ธรรมจริยา หมายถึง การประพฤติธรรม, การประพฤติถูกต้อง

### ลักษณะของจริยศาสตร์

ลักษณะสำคัญของจริยศาสตร์ หากพิจารณาจากความหมายและเนื้อหาสามารถแบ่งออกได้ 4 ลักษณะ

1. ลักษณะแห่งความประพฤติ คือ ลักษณะของการกระทำที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ หรือการกระทำที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เป็นลักษณะของการศึกษาว่าการกระทำในรูปแบบใด เรียกว่าดี ควรทำ, อันเป็นสิ่งที่ควรยกย่องชมเชย
2. ลักษณะที่ว่าด้วยคุณค่า คือ ลักษณะที่บ่งบอกถึงความดี ความชั่ว ควร ไม่ควร แห่งความประพฤติ (พฤติกรรม) ของมนุษย์ โดยเปรียบเทียบกับความดีเลิศทั้งปวง
3. ลักษณะที่ค้นหาสิ่งที่มีค่าสูงสุด คือ ลักษณะของการแสวงหาจุดหมายปลายทางแห่งชีวิต หรืออุดมคติชีวิตของมนุษย์ นั่นคือ การค้นหาว่า อะไรคือสิ่งที่มีค่ามากที่สุดในชีวิตมนุษย์ และมีความสำคัญต่อชีวิตมากที่สุด ทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติ
4. ลักษณะที่เป็นนามธรรม คือ ลักษณะของการศึกษาเรื่องเหตุผลที่อยู่เหนือข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรม ลักษณะที่เป็นนามธรรมคือลักษณะการใช้เหตุผลในเชิงวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ความจะเป็น

### ขอบเขตของจริยศาสตร์

คำว่า ขอบเขต ในที่นี้ หมายถึง ขอบเขตหน้าที่ของจริยศาสตร์ที่รับผิดชอบในการศึกษาและค้นหา แต่เป็นที่ถกเถียงกันโดยหาข้อยุติไม่ได้ว่า ขอบเขตของจริยศาสตร์ในการทำหน้าที่ของตนนั้นกว้าง หรือแคบเพียงใด ยังไม่มีนักปราชญ์คนใดให้ทัศนะที่ชัดเจน ดังนั้น การกำหนดขอบเขตในหน้าที่ของจริยศาสตร์ จึงอาศัยสถานภาพของจริยศาสตร์ว่าอยู่ในฐานะอะไรบ้าง แล้วกำหนดขอบเขตไปตามสถานภาพอันนั้น เพื่อให้มองเห็นภาพหรือกรอบของขอบเขตการทำหน้าที่ของจริยศาสตร์ จึงควรศึกษาจริยศาสตร์โดยแบ่งออกเป็น 2 ฐานะ คือ

1. ฐานะเป็นสาขาหนึ่งของปรัชญา คือ จริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาเป็นสาขาที่ว่าด้วยความประพฤติหรือกิจที่ควรประพฤติว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร และอะไรไม่ควร จึงกำหนดขอบเขตของจริยศาสตร์ในประการแรกนี้ว่า มีหน้าที่ค้นหาหลักการพื้นฐานและความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ ทำการศึกษาในเชิงทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากจริยศาสตร์ของศาสนาต่างๆ ที่เน้นไปในด้านปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

2. ฐานะที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง คือ ศาสตร์แขนงที่เกี่ยวกับความประพฤติของมนุษย์ ตลอดถึงจุดหมายอันเป็นอุดมคติชีวิต ดังนั้น ขอบเขตของจริยศาสตร์ในฐานะเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในบรรดาศาสตร์ทั้งหลาย จึงกำหนดหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ

จริยศาสตร์ในฐานะเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งดังกล่าว เป็นการศึกษา ค้นหาและวิเคราะห์แนวความคิดของนักจริยศาสตร์ โดยการค้นคว้าผลงานการเขียนของท่านเหล่านั้น แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในเชิงเหตุผล เช่น การค้นคว้าแนวคิดและผลงานการเขียนของเพลโตในเรื่องความดี หรือแนวคิดของอิมมานูเอลคานต์ ในเรื่องเจตนาดี เป็นต้น ซึ่งเป็นทฤษฎีหรือเป็นหลักการแห่งความประพฤติ อันจะนำไปสู่ภาคปฏิบัติต่อไป

### เนื้อหาของจริยศาสตร์

เนื้อหาของจริยศาสตร์ประกอบขึ้นด้วยอะไรบ้าง ยังไม่มีนักจริยศาสตร์ท่านใดนำมาสรุปเป็นปทัฏฐานที่แน่นอน ดังนั้น ในการกำหนดเนื้อหาต้องอาศัยองค์ประกอบ เช่น ความหมาย ลักษณะ และขอบเขตของจริยศาสตร์เข้ามาพิจารณาด้วย ในที่นี้จะนำเอาเนื้อหาที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ จริยศาสตร์เบื้องต้น โดยแยกไว้เป็น 3 ส่วน มาเป็นแนวในการแบ่งได้แก่ (วิทย์ วิศุทเวทย์, 2520 : 5)

ส่วนที่ 1 เนื้อหาที่ว่าด้วยอุดมคติชีวิต คือ เนื้อหาที่กล่าวถึงการอธิบายและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องค่าหรือคุณค่า เช่น กล่าวถึงคำว่า ค่า คืออะไร อะไรคือค่าทางจริยธรรม ซึ่งประเด็นเหล่านี้ ที่นำมาอธิบายและวิเคราะห์เป็นส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องอุดมคติชีวิตมนุษย์ทั้งสิ้น

ส่วนที่ 2 เนื้อหาที่ว่าด้วยเกณฑ์ตัดสินทางจริยะ คือ เนื้อหาที่เป็นส่วนกล่าวถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งอธิบาย อธิบายถกเถียงและวิเคราะห์การกระทำของมนุษย์ อะไรคือเกณฑ์หรือมาตรการที่ใช้ตัดสินว่าการกระทำเช่นนั้นถูกหรือเป็นการกระทำที่พึงประสงค์

ส่วนที่ 3 เนื้อหาที่ว่าด้วยปัญหาในจริยศาสตร์ คือ เนื้อหาที่อภิปรายถกเถียงวิเคราะห์ในเรื่องธรรมชาติของค่าหรือคุณค่า เช่น ประเด็นปัญหาที่ว่าอะไรคือความดีและความดีมีจริงหรือไม่ ดังนั้น จุดมุ่งหมายจึงเป็นรากฐานที่ผลักดันให้เกิดการกระทำ หากบางคนมีความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับจุดหมายในชีวิตว่า เสรีภาพ เป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชีวิต เขาจะบูชาเสรีภาพเท่าๆ กับชีวิต หรือยิ่งกว่าชีวิต ดังนั้น การได้มาซึ่งเสรีภาพแม้จะต้องแลกด้วยชีวิตก็ยอม

### ประโยชน์ของจริยศาสตร์

1. ช่วยให้นักศึกษารู้ว่าอะไรควรทำ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม ย่อมมีการกระทำกิจการต่างๆ ในหลายรูปแบบ การกระทำทั้งหลายของคนเรานั้นมีทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดี หรือควรทำ ไม่ควรทำ
2. ช่วยให้นักศึกษารู้จักคุณค่าที่แท้ มนุษย์เกิดมาทุกคนล้วนปรารถนาและแสวงหาสิ่งที่ดี หรือสิ่งที่มีค่าให้แก่ตนเสมอ แต่สิ่งที่ดีหรือมีค่านั้น ความเข้าใจในการมองและการตีค่าคนเราอาจมีความรู้และความเชื่อแตกต่างกัน
3. ช่วยให้นักศึกษานึกในหลักศีลธรรมและธรรมจรรยา ศีลธรรมและจริยธรรมมิได้เกิดจากอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไร้ความหมาย หรือเป็นเพียงสิ่งที่สร้างขึ้นและบัญญัติขึ้นให้เป็นกฎสมมุติอันสวยหรู แต่ศีลธรรมและจริยธรรมทั้งหลายเป็นกฎแห่งความจริงของชีวิตหรือเป็นปทัฏฐานแห่งการดำเนินชีวิต
4. ช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ความมีอยู่ของค่าจริยศาสตร์ทำหน้าที่ในระดับสูงขึ้นเรียกว่าอภจริยศาสตร์ ซึ่งว่าด้วยการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของค่า

### จริยศาสตร์กับสังคมศาสตร์

สังคมศาสตร์ เป็นวิชากลุ่มหนึ่งในวิชาวิทยาศาสตร์ ดังนั้น สังคมศาสตร์จึงมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า วิทยาศาสตร์สังคม แต่ไม่นิยมเรียกในชื่อหลังนี้มากนัก สังคมศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม หมายถึงปรากฏการณ์หรือการกระทำที่เป็นของมนุษย์หรือในทางจิตวิทยาเรียกว่ากระทำว่า พฤติกรรม เมื่อมนุษย์มารวมกันเป็นสังคมคนในสังคมย่อมมีความสัมพันธ์กัน โดยการแสดงออกในรูปของพฤติกรรมและพฤติกรรมทั้งหลายจำเป็นต้องสร้างเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์

จริยศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับสังคมศาสตร์ในแง่ของการประเมินค่าที่ได้จากข้อเท็จจริง กล่าวคือ จริยศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการศึกษาเท่านั้น หากทำหน้าที่ต่อไปถึงการประเมินความประพฤติหรือพฤติกรรมของคนด้วยว่า ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร

ดังนั้น จริยศาสตร์อาศัยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงจากสังคมศาสตร์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและประเมินค่าว่าดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ซึ่งทำให้คาดการณ์ได้การกระทำชนิดใดจะนำสังคมไปสู่ความสุข ความเจริญ หรือความทุกข์ ความเสื่อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนสามารถพิจารณาข้อความเปรียบเทียบตามตารางข้างล่างนี้

#### เปรียบเทียบจริยศาสตร์กับสังคมศาสตร์

| จริยศาสตร์                                                                                                     | สังคมศาสตร์                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. เป็นศาสตร์นามธรรม ที่มุ่งศึกษาความประพฤติ (พฤติกรรม) และตีค่าความประพฤติว่า ดี ชั่ว ควร หรือ ไม่ควร         | 1. เป็นศาสตร์รูปธรรม มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งกล่าวถึงข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และ คาดหมายในอนาคต                 |
| 2. ศึกษากว้างขวางและลึกซึ้งมากกว่าสังคมศาสตร์ มีผลค่อนข้างในด้านการปฏิบัติ โดยแสวงหาความดีสูงสุด               | 2. ทำหน้าที่ศึกษา สังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ที่แสดงออกต่อผู้อื่นที่เป็นสมาชิกของสังคมว่าเป็นมาอย่างไร                        |
| 3. ศึกษาเรื่องความประพฤติของมนุษย์ทั้งหลายในขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสุดท้าย           | 3. ศึกษาเรื่องมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง  |
| 4. ศึกษากระบวนการ ประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นแรงจูงใจ เจตนาความปรารถนา อุดมการณ์และความประพฤติที่มีเจตนาจำนงอิสระ | 4. ศึกษากระบวนการอันเป็นพฤติกรรมของคนในสังคมที่มองเห็นได้ว่า มีการแสดงออกมาอย่างไร ในฐานะที่เป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกอื่นๆ ในสังคม |
| 5. จริยศาสตร์ ใช้วิธีการทางทฤษฎี จิตวิทยา และปรัชญาสาขาทฤษฎี                                                   | 5. สังคมศาสตร์ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และ                                                                                 |

|                                                                                                                     |                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ความรู้ ในการแสวงหาความจริงและการตี<br>คุณค่า                                                                       | ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม                                                                                                                    |
| 6. จริยศาสตร์ เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งใน<br>ปรัชญา 5 สาขา ว่าด้วยความประพฤติและ<br>คุณค่าแห่งความประพฤติของมนุษย์ทั้งหมด | 6. สังคมศาสตร์ เป็นศาสตร์กลุ่มหนึ่งใน<br>วิทยาศาสตร์เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วิทยาศาสตร์<br>สังคม เป็นวิชาว่าด้วยการศึกษาปรากฏการณ์<br>ที่เกิดขึ้นในสังคม |

### บทสรุป

จริยศาสตร์กับรัฐศาสตร์เป็นปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์แสวงหาเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดี ไม่ดี และพิจารณาปัญหาเรื่องสถานภาพของค่าทางศีลธรรม และการศึกษาเกี่ยวกับความเจริญงอกงามในทางความประพฤติและการปฏิบัติตน เพื่อให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรมและวัฒนธรรม โดยมีลักษณะแห่งความประพฤติ คือ ลักษณะของการกระทำที่พึงบอกถึงสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ หรือการกระทำที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เป็นลักษณะของการศึกษาว่า การกระทำในรูปแบบใด เรียกว่าดี ควรทำ อันเป็นสิ่งควรยกย่องชมเชย ช่วยให้มนุษย์รู้ว่าอะไรควรทำ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม ย่อมมีการกระทำกิจการต่างๆ ในหลายรูปแบบ การกระทำทั้งหลายของคนเรานั้นมีทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดี หรือควรทำ ไม่ควรทำ โดยมีความสัมพันธ์กับสังคมศาสตร์ในแง่ของการประเมินค่าที่ได้จากข้อเท็จจริง กล่าวคือ จริยศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการศึกษาเท่านั้น หากทำหน้าที่ต่อไปถึงการประเมินความประพฤติหรือพฤติกรรมของคนด้วยว่า ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร

### เอกสารอ้างอิง

- วิทย์ วิศทเวทย์. (2520). *จริยศาสตร์เบื้องต้น : มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.